

Lohkare

17.11.2025

LOHJAN SEURAKUNNAN TERVEHDYS KOTIIN

4 / 2025

Kaupunginjohtaja Petra Ståhl: OLEN JOULUIHMINEN

s. 9

Joulunajan
TAPAHTUMAT
PROGRAM
i jultiden

RISTIKKO
s. 27

MITÄ
ANTAISIN
LAHJAKSI?

**Joululahjojen perinne
alkoi itämaan tietäjistä.
Millainen on hyvä lahja
tänään? s. 14.**

RAUHAA, VAIN RAUHAA
**Tämän joulun Hoosianna soi
rauhaa. Ida Elina sanoitti hymniin
uuden säkeistön. s. 14.**

"POTILAAN EHDOILLA MENNÄÄN"
**Sairaalapapin kanssa voi puhua juuri niistä
asioista, jotka itselle ovat tärkeitä. s. 6**

PÄÄKIRJOITUS Hanna Kallio

Rauhaa. Joulurauhaa.

Tuntuu, että rauha on nykyään harvinaista herkkua. Uutiset täyttyvät sodista ja eripurasta. Elämä vilisee kalenterimerkintöjä, tehtävälisteriä ja vaatimuksia. Silti sisimpämme kaipaa jotain hiljaista ja pysyvää – sitä rauhaa, joka ei riipu olosuhteista.

Ehkä juuri siksi joulun sanoma on niin ajaton. Se ei puhu tehokkuudesta eikä tuloksista, vaan läsnäolosta, armosta ja rakkaudesta. Joulun sanoma on lahjaksi saatu ilo ja rauha.

Kun ajattelen joulurauhaa, näen mielessäni hetken, jossa kukaan ei selittele eikä suorita. Vain yhteinen hengähdys. Kahvikuppi höyryää,

kynttilä palaa ja joku nauraa vieressä. Se voi olla ajallisesti lyhyt hetki, mutta siinä on jotain suurta: ymmärrys, että elämä on tässä ja nyt, ja että riitämme tällaisina kuin olemme. Ihmisissä oleva hyvä säteilee ympärille ja jättää toisiin ihmisiin lämpimän jäljen.

Joulurauha ei aina tule julistuksena torilta, vaan joskus se löytyy hiljaisesta metsästä, lumisesta hautausmaasta tai omasta keittiöstä aamuhämärässä. Se voi olla ystävällinen sana, anteeksianto, ihana tuttu virsi, tai vain hetki, jolloin käännät katseen pois ruudusta ja annat ajatusten levätä.

Joulun ihme voi olla siinä, että Jumalan rakkaus tuli maailmaan niin

inhimillisenä ja hauraana – vastasyntyneenä lapsena seimessä. Siinä on kaiken ydin: rakkaus, joka ei vaadi vastinetta, vaan syttyy uudelleen meissä jokaisessa, kun annamme toisille aikaa ja läsnäoloa.

Rauhaa – sitä toivon meille kaikille.

Ei vain jouluksi, vaan tavallisiin päiviin, arjen keskelle. Että osaisimme pitää huolta toisistamme ja itsestämme niin, että rauha ei olisi poikkeus, vaan olotila.

Kirjoittaja on Lohjan seurakunnan kirkkovaltuuston puheenjohtaja.

Lohkare

17.11.2025 / 22. vuosikerta

Julkaisija Lohjan seurakunta

Päätoimittaja Juhani Korte

Toimituspäällikkö Urpu Sarlin

Toimitussihteerit

Jasmin Heino ja Kaisa Järvinen

Toimituksen osoite

viestinta.lohja@evl.fi

Laurinkatu 40, 08100 Lohja.

Lehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa

ja lähetetään osoitteellisena talouden vanhimman seurakunnan jäsenen nimellä. Seuraava numero ilmestyy 14.1.2026.

Kansikuva: Kaupunginjohtaja Petra Ståhin kuvasi Jani Laukkanen.

Muut kuvat: Seurakunnan kuva-arkisto, ellei muuta mainita.

Painos 18 300 kpl

Painopaikka: Next Print Oy

TÄSSÄ NUMEROSSA

- 3-5** Ajankohtaista
- 6-7** Sairaalapappi on sinua varten
- 8-10** Petra Ståhl: Joku pitää meistä huolta
- 11** Sammatin vanhimmat jouluvalot
- 12-13** Vammaisten oikeus hyvään elämään
- 14-15** Ida Elina: Hoosianna soi rauhaa
- 16-18** Moninaiset joulun äänet
- 19** Mistä on hyvät lahjat tehty?
- 20-24** Adventin ja joulun tapahtumat
- 25** Sirkka Myllys: Ihmisiä tulee ikävä
- 26** "Ajatuksia ennen alttaria"
- 27** Ristikko
- 28** Jouluyö

Pop-kantelisti Ida Elina tulkitsee tänä vuonna Hoosianna-hymnin **SIVU S. 14.**

Mitä mieltä olet tästä Lohkareesta?

Mikä oli paras juttu? Millaisia aiheita toivot jatkossa? Anna palautetta sähköpostitse viestinta.lohja@evl.fi tai verkkosivujen palautelomakkeen kautta.

Pyhän Laurin kirkon joulukuusi saa kynttilänsä ennen kuin se nostetaan pystyyn.

Joulupuiden rakentajat

Ennen adventtiajan alkua seurakunnan hautausmaiden väki viettää oikeita joulukuusipäiviä. Silloin noudetaan ja pystytetään seurakunnan joulukuuset tuomaan jouluiloa ja tunnelmaa.

Urpu SARLIN Kuva Heikki SEPPÄNEN

Seurakunnan joulukuusien määrä vaihtelee vuosittain. Tänä vuonna joulupuita rakennetaan kaikkiaan 18.

Kanta-Lohjan ja Virkkalan kuusi joulupuuta noudetaan Saarikon leirikeskusten metsistä.

"Käymme valitsemassa ja merkkäämassä kuuset etukäteen, jotta kuusipäivänä pysymme aikataulussa", hautaustoimen työnjohtaja **Pia Kuronen** kertoo.

"Kaikki tehdään käsityönä, kaataminen, traktorin peräkärriin kuusen kantaminen, myös pystyyn nostaminen ja koristelu."

Muille alueille puut tulevat vähän eri reittejä. Hautaustoimen työnjohtaja **Sonja Lihavainen** kertoo, että

Nummella puut saadaan lahjoitukseksi ja Pusulassa ne noudetaan itse seurakunnan metsistä. Sammatin ja Karjalohjan kuuset toimittaa tilauksesta paikallinen urakoitsija.

"Kaikki kuuset pystytetään ja koristellaan valmiiksi adventtiviikolla, jotta ne ovat adventtina loistossaan", Sonja Lihavainen kertoo.

Sisäkuusia hoidetaan koko joulukauden ajan, eli kastellaan tarvittaessa päivittäin. Loppiaisena kuuset puretaan porukalla. Siivouksesta huolimatta neulasia saattaa löytyä vielä kesälläkin.

"On niissä hommaa, mutta kuuset ovat kyllä olennainen osa joulun tunnelmaa."

90,64

Lohjan seurakunnan omistamista metsistä kolmannes, 90,64 hehtaaria, on suojeltu pysyvästi.

1.12. ALKAEN RISTIÄISET VOI VARATA NETISTÄ

Miten nettiajanvaraus toimii? Seurakunnan verkkosivuilta valitaan ensin seurakunta-alue. Sen jälkeen pääsee valitsemaan sillä alueella varattavista tiloista. Monissa paikoissa voi varata tilan sekä kasteelle, että kaste-kaheille. Myös kotikasteeseen voi varata ajan tätä kautta.

Mitä muuta pitää tietää?

Kasteajan voi varata sen jälkeen, kun vauva on syntynyt. Kaste-ajan voi varata myös vanhemmalle lapselle. Toisen vanhemmista on oltava seurakunnan jäsen.

Mitä kaste maksaa?

Kastetoimitus ja tilat ovat ilmaisia. Mahdolliset kastekahvit jokainen maksaa itse.

Eikö enää saa soittaa?

Kasteajan voi varata edelleen myös soittamalla seurakuntatoimistoon. Soittaa kannattaa myös silloin, kun nettiajoista ei löydy sopivaa tai jos on jotakin erityistoiveita kuten tietty kastepappi.

Tein varauksen – mitä sitten?

Saat varausvahvistuksen. Lähempänä kasteaikaa pappi ottaa yhteyttä ja sovittaa ajan kaste keskustelulle. Siinä käydään läpi tilaisuuden kulku ja perheen toiveet.

Kastevaraukset 1.12. alkaen: lohjanseurakunta.fi/ristiaiset

Kenen kanssa puhuisin murheistani sairaalassa?

SAIRAALAPASTORIN.

Anna-Maija Lakomaa toimii sairaalapastorina Lohjan sairaalassa ja neljällä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen osastolla, joista kaksi on pääterveysasemalla. Puhumalla murheistaan sairaalapapille potilas tai potilaan omainen voi helpottaa omaa oloaan. Eikä ole välttämätöntä puhua hengellisistä.

Teksti ja kuva: Matti PIRHONEN

Sairaalapastori Anna-Maija Lakomaa puhelin soi. ”Puhelimessa kysellään, että missähän se meidän omaisemme on tai milloin saa tulla käymään. Tai sitten, pääsisinkö käymään jonkun potilaan luona. Jos omaiset eivät pääse käymään, sairaalapappi voi viedä terveiset”, Lakomaa kertoo.

Lohjan sairaalan potilas tai potilaan omainen tavoittaa sairaalapastorin kertomalla toiveensa hoitajalle tai soittamalla suoraan numeroon 044 328 4356. Viikonloppuisin sairaalapastori on vapaalla, mutta silloin päivystyspuhelimeen vastaa joku Lohjan seurakuntapapeista.

Sairaalapastorilla on aikaa niille, jotka haluavat keskustella jostakin aiheesta. Lakomaa on kirkon pappi, jolla on vaihteluvollisuus. Jos halutaan, hän voi pyytää paikalle potilaan kotiseurakunnan papin tai muun

kirkkokunnan tai uskonnon edustajan, jos potilas kuuluu sellaiseen.

”Kirkollisista toimituksista minulla on paljon yksityisiä ehtoollisia ja hautaan siunaamisia joko sairaalan kappelissa tai jossain kirkossa tai kappelissa”, kertoo Lakomaa.

Lisäksi hän ohjaa kahta ryhmää psykiatrian osastolla ja pitää hartauksia hyvinvointialueen vuodeosastoilla.

Joulu tulee myös sairaalaan

Lakomaa on jouluihminen. Hänen työhuoneessaan on pieni tekokuusi ja ennen joulua työhuoneen ikkunaan tulee joulutähti. Marraskuusta lähtien hän kuuntelee autossaan joululaululevyjä ja äänikirjoista joulutarinoita.

”Ensimmäiset piparkakut täytyy viimeistään lokakuussa leipoa”, Lakomaa kertoo.

Ennen joulua askarrellaan psykiatrian osaston ryhmissä joulukoristei-

ta. Tulevana jouluna hän käy ainakin pitämässä osastohartauksia hyvinvointialueen osastoilla.

Korona katkaisi kuorojen joululauluperinteen osastoilla. Nyt laulajat ovat jälleen tervetulleita.

Moni haluaa puhua kuolemasta

Kuoleman lähestyminen herättää ihmisessä pohdintoja, jotka on hyvä jakaa sairaalapastorin kanssa. Myös ehtoollisen saa sairaalapastorilta. Lakomaa on myös sairaalan henkilökunnan tukena. Hän toimii työnohjaajana monille sairaalan työntekijöille, jolloin mietitään yhdessä työtä.

Lakomaa ohjaa ja kouluttaa saattohoidon vapaaehtoisia. Saattohoitoa potilas saa silloin, kun hänellä on kuolemaan johtava sairaus, jota ei voida parantaa.

Lohjan sairaalassa potilaat viipyvät lyhyen ajan. Sieltä siirrytään nopeas-

ti jatkamaan kuntoutumista hyvinvointialueen osastoille, kotisairaalan potilaiksi tai kotiin.

Lakomaa maksaa Lohjan seurakunta, mutta muut alueen seurakunnat osallistuvat kustannuksiin potilashoitopäivien suhteessa.

Työtä vierailta latioilla

Lakomaa on työskennellyt sairaalapastorina Lohjan sairaalassa vuodesta 2018 lähtien. Sitä ennen hän toimi osa-aikaisena sairaalapastorina Lohjan pääterveysaseman vuodeosastoilla.

Vuonna 2015 Lakomaa sai valmiiksi sairaalapastorin erikoistumiskoulutuksen. Sen lisäksi hänellä on sielunhoitokoulutus, työnohjaajakoulutus ja ratkaisukeskeisen lyhytterapeutin koulutus.

Ennen sairaalatyötä Lakomaa toimi seurakuntapappina Lohjalla, Vihdissä ja Helsingissä sekä rovastikun-

tapappina Ruotsissa. Aikana ennen naispappeutta Lakomaa toimi seurakuntalehtorina.

”Ensivuonna tulee 38 vuotta pappisvihkimyksestäni. Pappisurani alussa olin työpaikkapappina ja koulupappina Vallilan ammattioppilaitoksessa. Se ehkä sai minut kiinnostumaan toimimisesta ”vierailta latioilla”, eli kirkon organisaation ulkopuolella”, Lakomaa kertoo.

Papin työ on Lakomaa mielestä ihmisten palvelemista. Joskus Lakomaa kohtaa ennakkoluuloja: ”Ei kai se sitten tule saarnaamaan tai Raamatulla päähän lyömään?”

”Raamattukin minulla toki on, mutta minun ei tarvitse sitä avata, jos potilas ei sitä halua. Potilaan ehdoilla mennään. Joskus keskustelemme jostain muusta ja sitten potilas sanoo: ”Kun sä oot kerran pappi, niin kerro mulle...”, ja sitten keskustellaan hengellisistä”, Lakomaa kertoo.

TIESITKÖ, ETTÄ...

- **Kirkon sairaalasielunhoito** on osa potilaille ja läheisille tarjottavaa psykososiaalista tukea
- Palvelu on tarkoitettu myös terveydenhuollon ammattilaisille.
- Sairaalasielunhoito on pääasiallisesti keskustelutukea ja tukea kriisitilanteissa.
- Työ perustuu hyvinvointialueen ja seurakunnan väliseen sopimukseen.
- Tuki on tarkoitettu kaikille potilaille ja läheisille elämäntilanteesta riippumatta.
- Keskustelut ovat luottamuksellisia ja maksuttomia.

Lohjalla tavoitat sairaalapapin

henkilökunnan välityksellä tai ottamalla suoraan yhteyttä. Anna-Maija Lakomaa, 044 328 4356, anna-maija.lakomaa@evl.fi. Viikonloppuisin päivystyspuhelimeen vastaa joku Lohjan seurakunnan papeista.

100 VUOTTA SAIRAALASIELUNHOITOA

Sairaiden vierellä oleminen kuuluu kristinuskon vahvaan perinteeseen. Päätoimimisia sairaalapappeja Suomessa on ollut vuodesta 1925.

Puhuminen auttaa

Ihminen on luotu puhumaan toisten ihmisten kanssa.

”Kun puhuu omia asioitaan ääneen, niin samalla selkeyttää omia ajatuksiaan. On hyvä kertoa, mikä pelottaa tai painaa mieltä. Jaettu murhe voi muuttua jakamalla pienemmäksi, kertoo Lakomaa.

Surun kanssa joutuu ihminen elämään ehkä pitkäänkin.

”Menetyksenkin kanssa voi oppia elämään. Surun kanssa voi helpottaa, että tietää: Minä en ole sen kanssa yksin. Kanssani voi olla toinen ihminen tai Jumala.”

Syyskuussa Lohjan kaupunki sai uuden kaupunginjohtajan. "Oli helppoa tulla, sillä olen asunut Lohjalla jo parikymmentä vuotta. Mieheni on syntyperäinen lohjalainen, ja meidät on vihittykin Pyhän Laurin kirkossa. Työkuvioissa on paljon tuttuja, joiden kanssa olen tehnyt yhteistyötä aikaisemmin", Petra Ståhl kertoo. Hän näkee taloudellisesti vaikeita aikoja mutta myös mahdollisuuksia. Hän haluaa uskoa, että on jotain suurempaa kuin maalliset voimat.

Petra Ståhl: "JOKU PITÄÄ MEISTÄ HUOLTA"

Liisa MANTERE Kuvat Jani LAUKKANEN

Uuteen tehtäväänsä Petra Ståhl tuli Hangosta. Aiemmin hän oli työskennellyt Espoon ja Vihdin palveluksessa. Vuosien mittaan hänelle alkoi rakentua kokonaiskuva Länsi-Uudenmaan alueesta.

"Minulla oli visio, että Lohja pystyisi palvelemaan laajempaa aluetta. Lohjalla on Länsi-Uudellamaalla sama rooli kuin Porvoolla Itä-Uudellamaalla. Täällä on kehityspotentiaalia, joka on mahdollista valjastaa käyttöön ja näkyväksi kehitykseksi. Tässä meillä on tehtävää, ottaa roolimme", uusi kaupunginjohtaja sanoo.

Kirkko hyvä yhteistyökumppani

Lohja painii talousasioiden kanssa kuten koko Suomi. Yhteistyökumppaneita tarvitaan, ja Petra Ståhl näkee keskeisenä kirkon.

"Kokemukseni mukaan seurakunnan kanssa on aina saatu asioita hyvin hoidetuksi eteenpäin, on sitten kysymys maankäytöstä tai kaavoituksesta tai nuorisotyöstä."

Petra Ståhl, omaa sukua Pelkonen, on kotoisin Kuopiosta. Hän valmistui ylioppilaaksi Kuopion maineikkaasta Lyseosta vuonna 2000 ja lähti töi-

hin ja kieltä oppimaan Tukholmaan. Yliopiston ovet avautuivat Tukholmaksi, mutta hän valitsi Helsingin ja valmistui viidessä vuodessa filosofian maisteriksi pääaineenaan suunnittelumaantiede ja sen ohella talousmaantiede ja ympäristönsuojelutiede.

"Valmistumiseni aikoihin asetuimme asumaan Lohjalle, ja täällä olen asunut siitä lähtien.

Ensimmäinen työpaikka oli kahden vuoden määräaikainen pesti Espoon kaupunkisuunnittelutehtävissä. Sen jälkeen seurasi pari vuotta yksityisessä konsulttiyhtiössä."

Vuonna 2010 aukesi kaavasunnittelijan paikka Vihdin kunnassa. Ura eteni, ja parin vuoden päästä Ståhl aloitti johtavassa tehtävässä maankäyttöinsinöörinä.

"Siinä olin tovin, kunnes 2018 Vihdissä tehtiin organisaatiouudistus, jossa syntyi kokonainen uusi toimiala. Silloinen hallitus nimitti minut elinvoimajohtajaksi."

Töiden ohella opiskeltu johtamisen erikoisammattitutkinto tuli valmiiksi samoihin aikoihin.

Vuonna 2024 Ståhl aloitti Hangon kaupunginjohtajana.

"Ehdin olla Hangossa puolitoista vuotta, kun kotikaupunkini Lohja haki kaupunginjohtajaa. Pitkän harkinnan jälkeen annoin suostumukseni virkaan. Huhtikuussa tulinkin valituksi."

Murheita ja mahdollisuuksia

Lohjan vahvuuksia on asumisen monipuolisuus. Ympäristö on sellainen, että jokaiselle löytyy se oma paikka, kaupunginjohtaja pohdiskelee.

"Mutta jos ajatellaan koko kaupunkia, niin palveluntarjonta ei näy kaikkialla tasapuolisesti. Toisaalta meillä on vahva keskus ja vahva väestöpohja, joka riittää ylläpitämään tietynlaiset palvelutarjonnan. Se on ehdottomasti etu, jota pitää kehittää."

"Terveyspalveluista vastaa nykyisin hyvinvointialue, ja kaupungilla on edunvalvojan rooli. On pidettävä huolta, että palveluverkosto on riittävä väestön kannalta", kaupunginjohtaja painottaa.

Juuri nyt ei näytä hyvältä. Lohjalla on nähty sairaalan synnytysosaston alasajo, joka ei tuonut odotettuja säästöjä. Ensivasteen toimintaedellytyksiä on rajoitettu. Terveysasemia ollaan sulkemassa.

"On surullinen kehitys, että ensin

Modester Macha on päässyt tukihenkilönä levittämään tietoa albinismista mm. kouluissa. Hänen omat kouluvuotensa olivat ennakkoluulojen ja albinismiin liittyvän heikkonäköisyyden vuoksi raskaita.

Oikeus hyvään elämään

Tansania huomioi lainsäädännössään vammaisten oikeudet, mutta ruohonjuuritasolla ne eivät toteudu täysimääräisesti. Etenkin maaseudulla vammaisten tilanne on edelleen vaikea.

Teksti ja kuvat: Vesa KEINONEN

Suomen Lähetysseura järjesti toukokuussa viikon media-matkan kymmenelle suomalaiselle toimittajalle. He kiertelivät laajasti maan pohjois- ja luoteisosissa tutustuen muun muassa maan vammaisten oloihin.

Näillä ihmisillä on suuria haasteita, mutta kehitystäkin on alkanut tapahtua.

Perinteisessä tansanialaisessa kulttuurissa vammaiset lapset usein eristetään kaikista sosiaalisista verkostoista ja näin heidän kehittyksensä hidastuu tai jopa estyy. Moni ei myöskään pysty eri syistä käymään koulua.

Kirkko rakentaa turvaverkkoja haavoittuville ihmisille

Tansanian luterilaisen kirkon koordinoima kestävä toimeentulon ohjelma SLEP tavoittaa erityisesti haavoittuvassa asemassa olevia ihmisiä. Työn yksi kohderyhmä ovat vammaiset naiset ja tytöt.

Lisäksi SLEP keskittyy muun muassa ruokaturvan parantamiseen ja yleiseen taloudelliseen kehitykseen.

Tärkeää on myös ilmastonmuutoksen vaikutusten lieventäminen ja

sukupuolten tasa-arvoon panostaminen.

"Teemme haitallisten normien ja syrjivien lakien vastaista vaikuttamistyötä ja lisäämme yleisesti tietoisuutta näistä asioista", kertoo SLEP-ohjelman koordinaattori **Patricia Mwaikenda**.

Hän kertoo, että ohjelmassa koulutetaan yhteisöjä ja johtajia. Toimintaa on myös kotitalouksien tasolla.

"Ohjelma pyrkii tavoittamaan kaikki perheenjäsenet ja kouluttamaan heidät muodostamaan ryhmiä. Ne toimivat turvaverkkona haavoittuville ihmisille tarjoten vertaistukea ja oppimisympäristön."

"Ryhmät ovat myös neuvottelu- ja muutosvoima", Mwaikenda sanoo.

Vammaisiin lapsiin kohdistuu väkivaltaa

Yksi vierailukohteista oli Arushan kaupungin lähistöllä sijaitseva Selianin aluesairaala.

Tansanian ev.lut kirkon omistamassa ja Lähetysseuran tukemassa sairaalassa vammaiset on huomioitu maassa poikkeuksellisella tavalla.

Tapasimme sairaalassa **Happiness Koisiangan**, joka edustaa Tansanian

vammaisjärjestöjen kattojärjestö Shivyawaa. Siinä on mukana kaikkiaan 13 eri järjestöä.

Koisiangalla itsellään on albinismidiagnoosi, ja hänet luokitellaan sen takia Tansaniassa vammaiseksi.

Kyseessä on hyvin harvinainen geneettinen sairaus, johon voi liittyä esimerkiksi alentunut näöntarkkuus.

"Naisilla ja tytöillä on maassamme isoja haasteita. Ja ne muuttuvat vieläkin suuremmiksi, jos olet vammaisen", hän sanoo.

Jos perheeseen syntyy vammaisen tyttö, niin yhteisö usein kokee asian taakaksi. Lapsi on silloin käytännössä piilotettava.

"Vammaisiin lapsiin kohdistuu usein myös erilaista väkivaltaa. Vammaisia naisia voidaan puolestaan steriloida heidän tietämättään."

"Myös vammaisilla on oikeus rakastaa ja tulla rakastetuksi. Meillä on myös oikeus perheeseen", Koisianga summaa.

Tiedon jakaminen on todella tärkeää

Happiness Koisianga kiittää suuresti Tansanian ev. lut kirkon työtä vammaisten naisten ja lasten eteen. Kirk-

Lohjan seurakunta tukee Lähetysseuran kautta Tansaniassa tehtävää työtä. Tuki on suunnattu etenkin naisten ja tyttöjen koulutukseen.

Patricia Mwaikenda toimii Tansanian kirkon palveluksessa hankkeessa, jossa parannetaan haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten kestävä toimeentuloa.

ko korostaa kaikessa työssään sitä, että hyvä elämä kuuluu myös näille ihmisille.

"Selian on maassamme todellinen esimerkkisairaala. Täällä vammaiset naiset ja lapset on otettu mukaan prosessiin rakentamaan muutosta."

Koisianga on itse ollut mukana jakamassa tietoa vammaisuudesta viranomaisille sekä koulujen henkilökunnalle ja oppilaille.

"Valistus- ja opetustyötä jatketaan koko ajan. Koulut ja kyläyhteisöt odottavat meitä ja oikein ihmettelevät, jos emme tule käymään", hän hymyilee.

Seksuaaliterveysasiat ovat olleet pitkään tabu

Myös peruskoululaisten vapaaehtoisena tukihenkilönä työskentelevä **Modester Macha** on henkilö, jolla on albinismi.

Hänen kouluvuotensa olivat heikkonäköisyyden ja ennakkoluulojen vuoksi hyvin haastavia.

"En nähnyt kunnolla taululle, mutta minun ei annettu siirtyä eturiviin", Macha kertoo.

Myöhemmin aikuisena Modester sai kirkolta koulutusta albinismista

ja alkoi itsekin levittää tietoa muun muassa kouluissa.

Tukihenkilön työssään Modester Macha on päässyt edistämään kouluissa myös seksuaaliterveyteen kuuluvia asioita. Esimerkiksi tyttöjen kuukautiset ovat olleet Tansaniassa pitkään vaiettu asia.

"Kuukautissuojien hankkiminen on ollut todellinen haaste etenkin maaseudun kylissä. Ei köyhillä perheillä ole ollut mahdollista lähteä ostamaan niitä kaupungista."

Kun yhä useammat Machan kaltaiset vapaaehtoiset huolehtivat tyttöjen asioista, niin koulunkäynti voi jatkua keskeytyksettä myös kuukautisten aikana. ●

Happiness Koisianga kertoo, että vammaisiin lapsiin kohdistuu Tansaniassa usein erilaista väkivaltaa. Vammaisen tyttö koetaan taakaksi ja saatetaan käytännössä piilottaa.

VALO KASVAA, KUN KRISTUKSEN SYNTYMÄPÄIVÄ LÄHESTYY

Hoosianna soi nyt RAUHAA MAAILMAAN

Jouluradion tämänvuotisen Hoosiannan on tehnyt pop-kantelisti Ida Elina. Hän lauloi tuttua joulunodotushymniä jo nuoruuden kuorovuosina.

Teksti: Marjo KYTÖHARJU Kuva: Joonas BRANDT

Pop-kantelisti Päivi Ida Elina Kujanen, taitelijanimeltään Ida Elina, kokee suureksi kunnianosoitukseksi sen, että häntä pyydettiin tekemään Jouluradiolle uusi versio Hoosianna-hymnistä.

”Hetä seuraava ajatus oli että, miten teen siihen sovituksen, koska en ollut soittanut sitä aiemmin kanteleella”, kertoo kantelemusiikin uudistaja tunnettu Ida Elina.

”Päässäni soi jylhä urkusovitus. Minun piti tosissani skarpata, että saisin perinteisestä ja monelle tärkeästä hymnistä itseäni ja muita puhuttelevan.”

Ida Elina aloitti sovitustyön vuoden alussa kuuntelemalla Spotifysta erilaisia versioita Hoosiannasta. Oma sovitus kuoro-osuukseensa lähti syntymään yllättävän nopeasti, ja maaliskuussa Ida Elina teki ensimmäisen demoäänityksen.

”Tuottaja ehdotti versioon lisäksi c-osaa, johon tulisi uutta melodiaa ja sanoitusta. Tuo lisäosa syntyi myös melko helposti.”

Ida Elinan Hoosiannassa on nyt yksi uusi säkeistö, jossa toivotaan maailmaan rauhaa.

”Yleisenä vitsinä on, että missit toivovat haastatteluissa maailmanrauhaa, mutta minä haluaisin toivottaa sitä erityisesti tänä jouluna, kun maailmalla on tällä hetkellä menossa tosi vaikeita konflikteja.

Ida Elina soittaa Hoosiannan kon-

serttikanteleella ja käyttää siinä itse kehittelemäänsä slap-tekniikkaa. Hän aikoo esittää kappaletta myös tulevissa joulukonserteissaan.

Virsikirjan virsi numero 1 tuli Ida Elinalle tutuksi jo lapsena Pohjois-Pohjanmaalla, sillä Oulaisten nuorisokuoro, johon hän kuului, lauloi Hoosiannaa aina adventtina. Nykyään adventtiajan alkaminen tietää suosituille artistille keikkasumaa, koska muiden esiintymisten päälle tulevat kirkoissa ja konserttisaleissa järjestettävät joulukonsertit.

”Adventtiaika merkitsee minulle kuitenkin samalla hiljentymisen aikaa, ja pyrin kaiken keskellä myös rauhoittumaan. Koen valon kasvavan Kristuksen syntymäpäivän läheisessä.”

Joulua Ida Elina on viettänyt perheensä kanssa useimmiten jossain ulkomailla. Viime vuonna matkaan lähteminen suoraan keikkakiertueelta tuntui kuitenkin raskaalta, joten hän päätti jo silloin pitää pienen hengähdystauon ennen joulua.

”Odotan tätä joulua kovasti. Viettämmme sitä Oulaisissa yhdessä vanhempieni ja sisarusteni perheiden kanssa. Haaveilen siitä, että ehtisimme matkustaa pohjoiseen jo ennen joulua.”

Joululomalla Oulaisissa kantelisti haluaisi viedä seitsemän- ja viisivuotiaat lapsensa kirkkoon aattoyön hartauteen. Ida Elinalla on tupaten täydestä joulukirkosta ja sen tunnel-

masta niin hyvät muistot, että hänestä olisi hienoa tarjota myös lapsilleen tämä kokemus.

”Lapsuuden perheellämme oli aikoinaan oikea aktiivijoulu, mikä johtui siitä, että meistä neljästä lapsesta kolme oli mukana tuossa Oulaisten nuorisokuorossa.”

Kuoro kävi aina aattoamuna laulamassa joululauluja sairaalan vuodeosastoilla ja vanhusten hoivakodeissa. Sen jälkeen Ida Elina ja hänen sisaruksensa riensivät kotiin viettämään perinteistä joulua jouluroukineen ja -lahjoineen. Myöhemmin illalla he lähtivät kirkkoon aattoyön hartauteen, koska kuoro lauloi aina myös siellä.

”Kun nyt ajattelee tuota joulunviettoa, tuntuu se hyvin tapahtumien täyteiseltä. Silloin se kuitenkin tuntui mahtavalta, ja se toi elämäni perinteen, johon kuuluvat joululaulut. Ajattelen yhä, että joululaulut tekevät joulun.”

Ida Elinan esittämä Hoosianna julkaistaan ensimmäisenä adventtina 30.11. klo 00.00 musiikkivideona Youtubessa ja Jouluradion somekanavilla sekä audiona Jouluradion pääkanavalla.

Lohjan taajuus:
107,9 MHz

Moninaiset ovat JOULUN ÄÄNET

*Pusulan Pikkuomenan
pöydässä mietitään
joulun ääniä.*

Teksti: Eija-Liisa ERIKSSON
Kuvat: Tim BAUMEISTER ja
Ross SNEDDON / unsplash.com,
Urpu SARLIN.

Kahvilan pöydistä kuuluu iloisen puheensorina. Teekupit höyryävät edessämme. Olemme kokoontuneet Pusulan Pikkuomenaan juttelemaan joulun äänimaisemasta. Meitä on kolme: **Hannele Solala**, joka on Pikkuomenan yrittäjä, kuoronjohtaja ja entinen kirkkomuusikko, **Tiina Salminen**, joka harrastaa intohimoisesti laulamista, sekä minä, orkesterisoittoa rakastava harrastajaviulisti. Sattu olemaan Hiljan ja hiljaisuuden päivä.

Kuten varmasti monelle, Hannelelle joulun äänistä tulevat ensimmäisenä mieleen joululaulut.

”Kun toimin kanttorina, joululauluja tuli laulettua moneen kertaan. En silti ikinä kyllästynyt niihin, ne ovat minulle iso asia.”

”Joskus istahdan täällä Pikkuomenassa pianon ääreen ja soitan ja laulan joululauluja, ja joskus joku asiakkaista tekee niin, mutta tulisin

hulluksi, jos laulut soisivat täällä taustamusiikkina. Ärsyynyn siitä, että joululaulut soivat kaikkialla. Siltä tavalla laulujen merkitys ja vaikutus muuttuvat.”

Tiina nyökkää.
”Markettien äänet ovat kaukana siitä, mitä joulu minulle tarkoittaa. Ne ovat joulun irvikuva.”

Palapelin palat rapisevat

Hannelella on tapana koota jouluna palapelejä. Hän kuvailee melkein haltioituneesti pientä rapinaa, joka kuuluu, kun palasia raplaa laatikossa (ja ihanaa tunnetta sormissa) sekä naps-ääntä, kun pala osuu kohdalleen.

Tiinan tunnistaa nuo aistimukset.
”Teimme jo lapsuudenkodissani palapelejä. Jos joku soittaisi minulle nauhalta ääntä, joka syntyy kun paloja liikuttelee laatikossa, ja kysyisi ääntä ja vuodenaikaa, sanoisin heti että palapeli ja joulu.”

”Palapelin kokoaminen on rauhoittavaa, mutta samalla voi jutella”, Hannele pohtii. ”Se on myös tekemistä, päinvastoin kuin television katsominen.”

Tiina panee aatonaattona telkkarin päälle pöytäliinan.

”Tapaninpäivänä otan sen pois. Kun vävy oli meillä ensimmäistä joulua, hän sanoi, ettei joulu tule ilman Lumiukko-ohjelmaa. Silloin muutimme perinnettä niin, että Lumiukon saa katsoa.”

Kysyn, kuuluuko joulun ääniin paperin rapina lahjoja paketoitessa ja avatessa. Naiset nauravat, että ilman sitä olisi ihan helppo olla.

Joulurauhanjulistuksen päätös

Ruokapöydän äänistä Tiinalle tulee mieleen yksi:

”Kun alamme syödä riisipuuroa, vahdimme toisiamme, kenellä manteli rasahtaa hampaissa.”

Joihinkin joulukoristeisiin liittyy ääniä. Tiinan äidillä on hyvin vanhoja, lasisia käpyjä ja lintuja, jotka ripustetaan kuuseen.

”Niitä on aina pakko koputella”, Tiina hymyilee.

”Ääni on ihan erilainen, kuin mitä muista koristeista tulee. Myös enkelikellon kilinä kuuluu jouluun.”

Kysyn jouluevankeliumin lukemisesta. Omaan jouluuni perinne on

siirtynyt lapsuudenkodistani.

”Tarkoituksena on, että evankeliumi luetaan ennen jouluaateriaa, mutta aina se ei toteudu, Tiina kertoo. ”Joulurauhan julistuksen yhteydessä luemme sen aina. Kokoonnumme silloin isolla porukalla äitini luo. Evankeliumin lukee nuorin, joka osaa lukea.”

Seuraamme kaikki televisiosta joulurauhan julistusta ja laulamme mukana. Tiinalle tulee tilanteesta mieleen vielä yksi hauska jouluääni: kun lopussa väki taputtaa tumpuilla.

”Jos joku soittaisi sen äänen minulle nauhalta, tietäisin heti, mistä on kyse.”

Hannelen perhe käy joulunpyhinä haudoilla.

”Sytytämme kynttilän ja laulamme Maa on niin kaunis.”

Perinne kuulostaa Tiinasta ja minusta niin ihanalta, että harkitsimme sen ottamista omaksi.

Saako jouluna riidellä?

Tiinan lapsuudenkodissa oli yksi ehdoton sääntö: jouluna ei riidellä.

”Ehkä se johtui siitä, että isä teki muuten valtavasti töitä, mutta joulunpyhät olivat perheen aikaa. Jokainen osasi noudattaa sääntöä. Oli turvallista, kun tiesi, ettei kukaan sano kenellekään mitään pahaa.”

”Olen halunnut jatkaa perinnettä.

Ehkä se on vain näytelmä, meidän perheen joulukuvaelma, mutta on ihanaa, kun kaikilla on hyvä olla.”

Hannele nauraa, että heidän perheessään kaikki ovat niin temperamenttisia, että eripuralta ei mitenkään vältytä.

”Meillä on hauskaa, mutta aina joku hermostuu.”

Läheisten juttelu kuuluu ehdottomasti Hannelen jouluun.

”En pääsisi joulutunnelmaan ilman sukulaisten ja varsinkin nuorten ääniä. Heillä on omanlaisensa huumori ja touhut. Joulunviettoa olisi vaikea ajatella ilman niitä.”

Sukulaisten ja varsinkin lasten äänet ovat myös Tiinalle yksi joulun äänimaiseman tärkeistä tekijöistä. Monia muitakin tekijöitä on, ja hän haluaa mieluiten ne kaikki, vaikka yhden puuttuminen ei joulua pilaisikaan.

”Esimerkiksi tietyt klassiset musiikkikappaleet ovat minulle tärkeitä, sekä poikakuorojen joulukonsertit. Niissä on maaginen tunnelma.”

Rajaton-lauluyhtyeen joululevyä kuuntelemme kaikki kolme.

Kauneimmat joululaulut on tärkeä sekä Tiinalle että Hannelelle.

VOIKO HILJAISUUS OLLA ÄÄNI?

”Rakastin myös itse soittaa niitä, kun olin kanttorina”, Hannele muistele.

Hiljaa hyvä tulee

Luonnon ääniä on loppuvuodesta vähän. Pakkaslumen narina kuuluu Tiinan kokemusmaailmaan joulusta, vaikka sillä ei ole mitään tekemistä todellisuuden kanssa. Lumi ei joulunpyhinä usein narise.

Myös Hannele toteaa, että lumi ja sen äänet kuuluvat joulun mielikuvaan.

”Voi ihan hyvin laulaa, että ”on haget korkeat niotokset” ja ”kun maas on hanki”, vaikka ulkona sataisi vettä.”

”Silloin kun lunta on, ulkona on hiljaisempaa, sillä lumi vaimentaa ääntä. Se rauhoittaa.”

Tiina menee toisinaan jouluaamuna seitsemäksi kirkkoon.

”Matkalla on ihan hiljaista. Vain ne ovat liikkeellä, joilla on sama määränpää. Siinä on jotain erityistä. Hiljaisuus. Myös mielen hiljaisuus.”

Joulukirkkoon kutsuvat kirkonkellot ovat Hannelelle tärkeitä.

”Haluan ehdottomasti kuulla ne kirkkotiellä.”

Äänimaailmaan vaikuttaa aina oma

mielentila. Tiina menee usein yksin jouluyön jumalanpalvelukseen.

”Siellä koen jotain erityistä, joka liittyy vahvasti äänimaailmaan: koen samanaikaisesti läsnäolon ja ulkopuolisuuden. Musiikit ja puheet ja se, että kirkko on täynnä, luovat tunteen osallisuudesta, vaikka olen ikään kuin omassa kuplassani. Se on jännä tunne, joka ei synny missään muualta.”

Tiina aloitti keskustelutuokiomme toteamalla, että joulun äänimaailmasta tulee ensimmäisenä mieleen hiljaisuus. Jonain joulun päivistä hän on itseksensä, mutta hiljaisuus liittyy hänen jouluunsa muutenkin.

”Kaikki, mikä joulussa on rauhan ja hiljaisuuden sävyttämää, on lähellä sydäntäni. Voiko hiljaisuus olla ääni?”

PS. Kysyn omilta nuoriltani, mitä ääniä heille tulee mieleen joulusta. Molemmat muistelevat kaiholla mummulassa vietettyjä sukujouluja, kun eri huoneista kuului yleistä hälinää.

Ystävänä **Katri** huokaa, että hänelle tulee joulusta ensimmäisenä mieleen kova hulina. Hänellä on menossa isoäidin ruuhkavuodet. ●

Joululahjojen perinne alkoi itämaan tietäjistä, jotka matkasivat Betlehemiin kirkkaan tähden johdattamina. Seimen lapselle tuotiin kultaa, suitsuketta ja mirhaa. Kolmen viisaan miehen vaelluksesta ja lahjoista on kasvanut perinne.

Teksti ja kuva: Liisa LAURILA

Antamisen ja saamisen ilo kuuluu jouluun. Joululahjojen antaminen on ilo, mutta joskus myös haaste. Turhaa tavaraa kukaan tuskin tarvitsee, eikä kukaan halua sellaista läheiselleen antaa. Tavaravirran keskellä joutuu pohtimaan, mikä on todella tarpeellista, mikä ilahduttaa?

Aidot, perinteiset lahjat

Viime vuosina joululahjojen antaminen on tullut kohtuullisemmaksi. Valitaan jokaiselle yksi lahja, huolella ja henkilökohtaisesti. Valitaan lahja, joka on luonnonmukainen.

Joululahjoja löytyy läheltä, kotoisista ostopaikoista, tuttujen tekijöiden valmistamina.

Muistojen jouluihin ja joululahjoihin liittyy tunnetta ja rakkautta.

”Ennen melkein kaikki lahjat olivat kotona käsin tehtyjä. Äiti kutoi koko perheelle joululahjoiksi villavaatteita ja sukkaa”, kertoo sammattilainen **Leila Mattila**.

Leila on jatkanut perinnettä. Tätä kirjoitettaessa Leila kutoo – sillä juuri niin kuuluu sanoa Sammatissa – ja lanka muuttuu sukiksi ja töppösiksi. Välillä kädet pysähtyvät, kun Leila laskee kantalapun kerroksia ja suunnittelee kavennuksia. Sitten puikot pääsevät taas vauhtiin.

”Me kaikki vanhenemme ja työtahti hidastuu. Käsillä tekeminen aktivoi, samalla käsityö on liikettä nivelille, pitää mielen virkeänä.”

”Valmis käsityö on aina ilo, silloin tietää, että osaa ja jaksaa.”

LÄMPÖÄ ELÄMYKSIÄ, MUISTOJA JA LÄHEISYYTTÄ!

Niistä on joululahjat tehty

Johanna Pelto-Timperin neuleet, sukat, pipot ja huivit ovat täynnä värejä. Kun työkiireet hellittävät, hän osallistuu myyjäisiin. Myyjäiset ovat kohtauspaikka. Johanna kertoo, kuinka asiakkaiden tapaaminen on mukavaa ja yllättävää – aina ei osaa ihmisen olemuksesta päätellä, millainen värimaailma häntä kiinnostaa.

”Rakastan värejä ja neulon mielelläni värikkäistä langoista. Nuoret haluavat voimakkaita värejä, mutta niistä nauttivat muutkin.”

Käsityöhön on aikaisemmin suhtauduttu kriittisesti, nyt sitä on taas alettu arvostaa. Hyvän työnjäljen tunnistaa sellainenkin, joka ei itse ehdi tarttua puikkoihin. Tunnollinen tekijä vastaa omien tuotteidensa laadusta.

Ennen villalangat olivat harmaita ja vielä harmaampia. Kun työn arvostus on palannut, käsityötarvikkeiden laatukin on kohentunut. Värejä on tarjolla runsaasti, kertovat tekijät.

Jotakin, mitä kaikista kaupoista ei saa

Rosa Valkila on luonnonvaratuottaja, joka yhdessä yrittäjäkumppaninsa Matiaksen kanssa myy hunajaa ja mehiläisvahasta käsityönä valmistettuja luonnonmukaisia tuotteita. Nuoret yrittäjät ahkerovat joulunalusviikonloppuina markkinoilla ja myyjäisissä.

”Mehiläisvahakynntilät eivät valu eikä savuta, niistä tulee hyvin vähän pienihiukkasia.”

”Saippuat, erilaiset voiteet ja vahat ovat luonnontuotteita. Oma tuotantoamme ovat myös kuusenpihkavoi-de, tassusalva koirille ja hoitoaine nahalle.”

Kaikilla ei ole aikaa tehdä käsitöitä, silloin harrastajat ja pienyrittäjät auttavat. Persoonallista valinnanvaraa riittää, myyjäisiin ja markkinoille tullaan viihtymään. Henkilökohtainen kontakti tekijän ja ostajan välillä on tärkeä osa tapahtumaa.

Aune-tädin lasikannu

Lapsuuteni merkkihenkilöitä oli **Aune**-täti. Aunen lapsuudenkoti, punainen hirsitalo on jo purettu ja Aune vanhempineen tuonilmaisissa. Kerran, vähän ennen joulua joimme kahvia Aunen kodissa ja muistelimme entisiä aikoja ja edesmenneitä vanhempia.

Aune nousi kahvipöydästä, kävi keittiössä ja tuli takaisin, mukanaan komea lysterilasinen kannu. Aune katsoi minua ja kannua ja sanoi melkein ujosti:

”Kun minä olen tämmöinen vanha, kai minä voin antaa sinulle lahjaksi tällaisen vanhan esineen, ei kai lahjan aina uusi tarvitse olla?”

Aune on poissa, mutta hänen antamansa lahja on tallella, sen värit

elävät valossa. Niistä tulee mieleen monta muistoa hetkistä kodikkaassa mökissä.

Kun sä tulit vieraaksemme, paras joululahjamme

Menneistä jouluista jäävät mieleen lahjat, joita odotettiin ja toivottiin hartaasti.

Ystävättäreni odottaa joulukirjaa – ja on sen joka kerta saanutkin.

”Paras on ollut Pikku Jättiläinen, kouluuikaan. Olipa millaisia tietokilpailuja tahansa, siinä kirjassa oli aina vastaus!”

Toisenlaisen joulukirjamuiston kertoi vuosia sitten tuttava. Vähän ennen joulua oli ostettu uusi koti eikä vanhemmillä ollut varaa ostaa lahjoja toisilleen. He lähtivät kirjastoon, kumpikin lainasi toista varten kirjan ja lahjoitti näin lukuelämyksen. Pyhien jälkeen kirjat palautettiin, elämys jäi.

Lämmin tunne voi pukeutua moiseen asuun: lämpöiseen villasukkaan, kauniisti palavaan kynttilään, sanoihin, jotka luet tai kuulet.

Läheisyys perheen ja ystävien kesken on arvokkain lahja. Voit antaa ja saada lahjaksi hyvää mieltä, rauhaa ja rakkautta – niiden muisto kantaa. Aito ilo lämmittää. ●

Odotuksen aika. Juhlan aika!

Hoosianna! 1. adventtisunnuntai 30.11.

klo 10 Pyhän Laurin kirkko. Perhemessussa Adventtikuoro, Lapsikuoro Laurinsäde ja Gospelsolina. Messun jälkeen soppalounas.
klo 10 Nummen kirkko. Ukuleteryhmä, lapsia laulamassa. Kirkkokahvit.
klo 10 Sammatin kirkko.
klo 12 Karjalohjan kirkko.
klo 12 Pusulan kirkko. Perhemessu, Lapsikuoro ja Laulunaiset. Kirkkokahvit.
klo 13 Virkkalan kirkko. Kirkkokahvit.
kl. 13 i Lojo S:t Lars kyrka. Efter högmässan grötfest i Åsvalla.
klo 18 Pyhän Laurin kirkko adventtivesper.

Jouluaatto ke 24.12.

Katupappilan jouluaatto klo 12–16. Yhteistä jouluaaton viettoa.

Jouluaaton hartaudet

klo 12 Pyhän Laurin kirkko, perheille.
klo 12.30 Mäntynummen seurakuntatalo.
klo 13 Pyhän Laurin kirkko, perheille.
klo 13 Karjalohjan kirkko.
klo 14 Kärkölän kirkko.
klo 14 Metsolan siunauskappeli.
klo 14 Virkkalan kirkko.
klo 14 Sammatin kirkko.
kl. 14 i Lojo S:t Lars kyrka, familjejulbön.
klo 15 Sammatin kirkko.
klo 15 Metsolan siunauskappeli.
kl. 15.30 i Virkby kyrka, julbön.
klo 16 Nummen kirkko.
klo 16 Pusulan kirkko.
Jouluvesper klo 16 Pyhän Laurin kirkko, kirkkokuoro.
Jouluyön musiikkihartaus klo 22 Pyhän Laurin kirkko. Gospelsolina.
Jouluyön messu klo 22 Nummen kirkko.

Joulupäivä to 25.12.

Jouluaamun messu

klo 7 Pyhän Laurin kirkko.
klo 8 Pusulan kirkko, sanajumalanpalvelus.
klo 8 Sammatin kirkko.
kl. 9 i Lojo S:t Lars kyrka, julmorgonens gudstjänst.
klo 10 Karjalohjan kirkko.
klo 10 Nummen kirkko.
klo 10.30 Virkkalan kirkko.

Tapaninpäivä pe 26.12.

klo 10 Pyhän Laurin kirkko, sanajumalanpalvelus.
klo 12 Nummen Leppäkorvessa, tapaninpäivän kirkko joululauluin.
klo 14 Pusulan kirkko, tapaninpäivän enkelikirkko.

Loppiainen ti 6.1.

klo 10 Pyhän Laurin kirkko, sanajumalanpalvelus.
klo 12 Nummen Lonkalantiellä. Loppiaisirkko Liisa Rautasella joululauluja laulaen. Tila on esteetön.
kl. 13 i Virkby kyrka, Trettondagens högmässa.

KANTA-LOHJALLA

KIRKKOON

Messu sunnuntaisin klo 10 Pyhän Laurin kirkossa.

Messu striimataan seurakunnan YouTube-kanavalle ja lähetetään myös Radio Deissä 107,2 MHz.

Ensimmäisen adventin perhemessu

su 30.11. klo 10 Pyhän Laurin kirkossa. Adventtikuoro: lapsikuoro Laurinsäde ja Gospelsolina. Messun jälkeen soppalounas seurakuntasalissa. Pysähdy myös Pikku Tapulin luona ja kurkista joulukalenteriin

Adventtivesper su 30.11. klo 18 Pyhän Laurin kirkossa.

Itsenäisyyspäivän sanajumalanpalvelus la 6.12. klo 10 Pyhän Laurin kirkossa. Mieskuoro Lohjan miehet. Seppelenlasku.

JOULUSTA LOPPIAISEEN

Jouluaaton hartaudet ke 24.12.

- klo 12 ja klo 13 perheiden aattohartaus Pyhän Laurin kirkossa
- klo 12.30 Mäntynummen seurakuntatalolla
- klo 14 ja klo 15 Metsolan siunauskappelissa

Jouluvesper ke 24.12. klo 16 Pyhän Laurin kirkossa.

Jouluyön musiikkihartaus ke 24.12. klo 22 Pyhän Laurin kirkossa.

Jouluaamun messu to 25.12. klo 7 Pyhän Laurin kirkossa.

Tapaninpäivän sanajumalanpalvelus pe 26.12. klo 10 Pyhän Laurin kirkossa.

Uudenvuodenpäivän sanajumalanpalvelus to 1.1. klo 10 Pyhän Laurin kirkossa.

Loppiaisen sanajumalanpalvelus ti 6.1. klo 10 Pyhän Laurin kirkossa.

KONSERTEJA

Rajaton Joulu su 23.11. klo 18 Pyhän Laurin kirkossa. Liput 24,50 € Lippu.fi.

Oi jouluyö -konsertti ma 24.11. klo 18 Pyhän Laurin kirkossa. Esiintyjissä mm. Elina Vettenranta. Vapaa pääsy. kolehti vähävaraisten joulumuistamiseen. Järj. Yhteiskristillinen Veljespiiri.

Pyhä yö -joulukonsertti ma 1.12. klo 19 Pyhän Laurin kirkossa. Joose Vähäsöyrinki, laulu, Lapsikuoro Ilo, Katariina Kopsa, urut. Liput 29,50 € Lauluhuone.fi.

Joulukonsertti: Lohjan Miehet, Lar-te-nuorisokuoro, tenori Aki Alamikotervo pe 5.12. klo 18 Pyhän Laurin kirkossa. Liput 22,40 € Lippu.fi.

Seeli Toivion konsertti su 7.12. klo 18 Pyhän Laurin kirkossa. Sellotaitelija Seeli Toivion konsertti. Vapaa pääsy, ohjelma 10 €.

Laurentius-kuoro laulaa joululauluja la 13.12. klo 11.30 Pyhän Laurin kirkossa. Vapaa pääsy.

Tähtien joulu -konsertti ma 15.12. klo 18 Pyhän Laurin kirkossa. Konsertissa tenorit Mika Pohjonen ja Jyrki Anttila sekä sopraano Johanna Rusanen heittäytyvät upeiden joulun sävelten tunnelmiin! Mukana kamariorkesteri Collegium Musicum johtajanaan Harri Kerko. Liput 43,50 €, ryhmät ja eläkeläiset 34,50 €. Lippu.fi.

Lohjan laulupäivien konsertti ti 6.1. klo 18 Pyhän Laurin kirkko. Liput 15 €.

KAUNEIMMAT JOULULAULUT

- ke 10.12. klo 18 lapsille Pyhän Laurin kirkossa, Rajalin-Tymura.

- to 11.12. klo 18 sateenkaarikansalle Katupappilassa.

- su 14.12. klo 13 lapsille Pyhän Laurin kirkossa. Lapsikuoro Laurinsäde, Rajalin-Tymura.

- su 14.12. klo 14 Katupappilassa. Hyvän mielen lauluhetkessä mukana Virpi Nyman ja Piia-pappi. Glögit.

- ti 16.12. klo 14 Pyhän Laurin kirkossa. Laurin Miehet ja Timo Saario.

- ke 17.12. klo 19 Pyhän Laurin kirkossa. Lohjan kirkkokuoro ja Timo Saario.

- to 18.12. klo 19 nuorille ja nuortenmielisille Pyhän Laurin kirkossa. Matteus Mykkänen ja Lohjan lukion oppilaita.

- to 18.12. klo 19 Opus K:ssa muusikoiden kera.

- su 21.12. klo 16 ja klo 18 Pyhän Laurin kirkossa. Laurin Laulajat ja Timo Saario.

LAPSILLE JA LAPSIPERHEILLE

Lapsen oikeuksien viikko

- **Lapsen oikeuksien tapahtuma** la 22.11. Laurentius-koululla.

- **Hit Point** avoinna la–su klo 12–18 kaiken ikäisille, yli 7-v. voivat tulla yksin, nuoremmat vanhempien kanssa. Tervetuloa koko perheen voimin pelien pariin! Os. Kartanonkuja 1. Ks. muu Lapsen oikeuksien viikon ohjelma lohjanseurakunta.fi.

KOULULAISILLE & NUORILLE

Nuorten joulujuhla la 20.12. Aloite-taan messulla Pyhän Laurin kirkossa klo 16 ja jatketaan klo 17 Pikku Laurissa Juhani Tikkasen konsertilla.

Pikku Tapulin adventtikalenteri seurakuntakeskuksen vieressä, Sibeliuksenkatu 2. Pysähdy Pikku Tapulille ja kurkkaa ovesta ja ikkunoista sisään. Miltä joulunodotus näyttää? Ovet ovat auki ja valot päällä neljänä adventtisunnuntaina 30.11., 7.12, 14.12. ja 21.12. sekä läpi yön 24.–26.12.

Kouluikäisten kerhot. Ilmoittautuminen kevään kerhoihin alkaa 16.12. verkossa: lohjanseurakunta.fi/tulle-mukaan/koululaiset

NUORILLE AIKUISILLE

Nuorten aikuisten toiminta on suunnattu täysi-ikäisille nuorille aikuisille. Tervetuloa mukaan uudet ja vanhat tuttavuudet!

Nuorten aikuisten pikkujoulu la 29.11. klo 18–23 Lindkullassa, Karstunraitti 4. Yhdessäoloa, pelejä, pientä ohjelmaa, glögiä, iltahartaus.
Nuorten aikuisten tapaninpäivä pe 26.12. klo 17–22 Lindkullassa perinteisin menoin: pelaillen, kisaillen ja yhdessä ruokaillen. Luvassa pizzaa, rentoa yhdessäoloa ja hartaus.

KATUPAPPILASSA

Olohuone on avoinna ma ja pe klo 10–14 ja ke klo 14–18. Korttitalkoot 17.–28.11., silloin on mahdollista askarrella **joulukortteja hoivakotien asukkaille.**

Lohjan joulun avaus pe 21.11. klo 16 Katupappilassa. Tule seuraamaan avajaiskuluetta mukavasti sisätiloissa Katupappilassa. Me tarjoamme lämpimät juomat.

Menneen ajan joulumarkkinat ja olohuone auki su 14.12. klo 12–14. Tervetuloa lämpimälle juomalle. Klo 14 alkaen hyvän mielen lauluhetki.
Katupappilan jouluaatto ke 24.12. klo 12–16. Tule viettämään yhdessä jouluaatto Katupappilaan. Aattoemäntänä pastori Pirkko Järvinen. Kirkkoherra Juhani Korte paikalla klo 15–16.

TAPAHTUMIA

Evästä päivään -joulu puuro poikkeuksellisesti ma 1.12. klo 12 Lohjan seurakuntakeskuksessa. Tarjolla joulupuuroa ja joulutorstukahvit/glögit, maksuton. Evästä päivään -diakoniaruokailut muuten ti klo 11, lounaan hinta 5 €. Joulutauko 16.12.–6.1.

Seniorifoorum to 4.12. klo 12. Seniorifoorumin joulujuhlassa Pyhän Laurin kirkossa kuullaan Kimmo Leppälää ja Zylinder trio, tiedossa myös yhteislaulua ja hartaus. Kahvitarjoilu.

Menneen ajan joulumarkkinat la 14.12.–su 15.12. kirkkokentällä. Seurakunta on mukana joulumarkkinnoilla. Tule piipahtamaan - seurakunnan kojulla, myynnissä Inkoopuuroa lähetystyön hyväksi - Tapulissa nuoret myyvät glögiä - Pikkutapulin luona tarjolla nokipannukahvit. - Seurakuntasalissa JouluTaverna, lauantaina herkullinen keittolounas ja sunnuntaina joulupuuroa. Tuotto lähetystyölle.

- Kirkossa Lucian kruunaus la klo 14 ja lasten kauneimmat joululaulut su klo 13.

- Laurentius-kuoro laulaa joululauluja kirkossa la 13.12. klo 11.30.

Vähävaraisten jouluruokailu ti 16.12. klo 17 Lohjan seurakuntakeskuksessa. Maksuton jouluruokailu vähävaraisille.

Joulurauhan julistus lemmikeille ke 17.12. klo 18 Karnaistenkadun ja Immonkadun koirapuistossa. Tarjolla glögiä ja nameja lemmikeille.

Joulun aika. Laulun aika!

18 x Kauneimmat joululaulut

Pyhän Laurin kirkossa

- ke 10.12. klo 18, Lasten kauneimmat.
- lö 13.12. kl. 14, Lucia kröning.
- su 14.12. klo 13, Lasten kauneimmat, mukana Lapsikuoro Laurinsäde.
- ti 16.12. klo 14, mukana Laurin Miehet.
- ke 17.12. klo 19, mukana Lohjan kirkkokuoro.
- to 18.12. klo 19, nuorille ja nuortenmielisille.
- su 21.12. klo 16 ja 18, mukana Laurin Laulajat.

Katupappilassa

- to 11.12. klo 18, sateenkaarikansan kauneimmat joululaulut.
- su 14.12. klo 14, mukana Virpi Nyman, glögitarjoilu.

Ravintola Opus K:ssa

- to 18.12. klo 19.

Virkkalan kirkossa

- ti 16.12. klo 19, mukana Collegium Musicum.

Sammatin kirkossa

- su 14.12. klo 16.

Karjalohjan kirkossa

- su 21.12. klo 16.

Nummen kirkossa

- su 14.12. klo 15.

Pusulan kirkossa

- su 21.12. klo 15, mukana Laulunaiset ja Lapsikuoro.

Kärkölen kylätalossa

- su 7.12. klo 14, mukana Perttu Gustafsson.

Pusulan Iltaruskon palvelukeskuksessa

- ke 17.12. klo 18, mukana Laulunaiset.

VIRKKALASSA

KIRKKOON

Messu su klo 13 Virkkalan kirkossa.
Toivon messu kuukauden 2. sunnuntai. **Veljespiirin messu** kuukauden viimeinen sunnuntai. **Lisäksi** SLEY:n järjestämä messu kuukauden 1. sunnuntaina klo 16.

Hoosianna soikoon! Ensimmäisen adventtisunnuntain messu su 30.11. klo 13. Kirkkokahvit.

Itsenäisyyspäivän kaksikielinen sanajumalanpalvelus la 6.12. klo 11. Seppelien lasku sankarihaudoilla. Kirkkokahvit.

Jouluaaton hartaus 24.12. klo 14.

Joulukirkko to 25.12. klo 10.30.

MUSIIKIN YSTÄVILLE

Kari ja Leino Haapala: Laulu ja sen tarina la 29.11. klo 16 Virkkalan kirkossa. Mustarastas-lauluntekijänä ja aiemmin myös gospelartistina tunnettu Kari Haapala tuo tunnetuimmat ja rakastetuimmat laulunsa kuultavaksi. Isä ja poika ovat yhdessä loihineet piano- ja kitarasäestyksin intiimin musiikkihetken. Konsertissa kuullaan myös taustaa ja tarinaa laulujen synnystä ja yleisön osallistuminen on myös sallittua. Vapaa pääsy, ohjelma 10 €.

Kauneimmat joululaulut ti 16.12. klo 19. Collegium Musicum ja Harri Kerko.

TAPAHTUMIA

Virkkalan kirkon olohuone ke klo 17–19 seurakuntasalissa. Mukavaa yhdessäoloa kaikenikäisille. Tule sellaisena kuin olet. **Olohuoneen joululeipojaiset** ke 17.12. klo 15–19 Leivomme joulutorttuja jo klo 15 alkaen, klo 17 pieni jouluinen hartaus, Auli Helenius. **Joulutauko:** 24.12. ja 31.12. ei kokoontumista.

Diakonian viikkotoiminta jää joulutauolle 4.12. Tammikuussa jatkamme seuraavasti: Diakoniaruokailu ke 7.1. klo 12. Virkistyspiiri ma 12.1. klo 13, jumppa klo 12.30.

NUMMELLA

KIRKKOON

Messu su klo 10 Nummen kirkossa
Hoosiannamessu su 30.11. klo 10. Mukana ukulele-ryhmä sekä lapsia ja päiväkerholaisia laulamassa. Kirkkokahvit.

Itsenäisyyspäivän jumalanpalvelus la 6.12. klo 10. Jumalanpalvelus ja seppeltenlasku sekä kahvit.

Jouluaaton hartaus ke 24.12. klo 16.

Jouluyön messu ke 24.12. klo 22.

Jouluaamun messu to 25.12. klo 10.

Tapaninpäivän kirkko joululauluin Leppäkorvessa pe 26.12. klo 12.

Loppiaisen kirkko Lonkalantiellä ti 6.1. klo 12. Tervetuloa Liisa Rautaselle Lonkalantielle Nummelle. Pysähdymme loppiaisen teemojen äärellä joululauluja laulaen. Tila on esteetön.

LAPSILLE JA PERHEILLE

Lasten ja perheiden joulujuhla ti 16.12. klo 18 Nummen kirkossa. Juhlan jälkeen joulupuuro ja kahvit seurakuntatalolla.

NUORILLE

Nuorten ilta to 11.12. klo 17–19 Nummen nuokkarille. Noin 5–9-luokkalaisille nuorille. Pikkujouluista ojelmaa.

MUSIIKIN YSTÄVILLE

Kuorojen ja soittokunnan Adventtikonsertti la 29.11. klo 16 Nummen kirkossa. Nummen torvisoittokunta, johtaa Hannu Simoinen. Mieslaulajat, johtaa Hannele Solala. Nummen kirkkokuoro, johtaa Maija Anttila. Vapaa pääsy, ohjelma 20 €.

Kauneimmat joululaulut su 14.12. klo 15 Nummen kirkossa.

Rauhanyhdistyksen joululaulut su 21.12. klo 17 Nummen kirkossa.

ADVENTTIMYYJÄISET

Adventtimyyjäiset la 29.11. klo 11–13 Saukkolan seurakuntakodissa. Tule tekemään löytöjä pehmeisiin joulupaketteihin tai vaikka omien käsien ja jalkojen lämmikkeeksi. Glögitarjoilu.

KEVÄTKAUSI ALKAA 12.1.

Niin lasten kuin aikuisten ryhmätöiminta starttaa pääsääntöisesti ma 12.1. alkaen. Esimerkiksi koululaisten kokkikerho aloittaa 13.1. ja kaakaopyhäkoulu 20.1.

JOULUHERKUT JA LAHJAVINKIT

SAUKKOLAN ADVENTTIMYYJÄISET

la 29.11. klo 11–13
Saukkolan
seurakuntakodissa

Tule tekemään löytöjä
pehmeisiin joulupaketteihin
tai itselle lämmikkeeksi.
Glögitarjoilu.

PUSULAN JOULUPOUTI

pe 28.11. klo 16–19
la 29.11. klo 10–14
Pusulan seurakuntatoimistolla

Myytävänä käsitöitä ja
leivonnaisia.
Arpajaiset.
Glögitarjoilu.

PUSULASSA

KIRKKOON

Messu su klo 12 Pusulan kirkossa
Hoosianna-perhekerkko su 30.11. klo 12. Tervetuloa laulamaan Hoosianna ja aloittamaan joulun odotusta! Mukana päiväkerholaiset, Lapsikuoro ja Laulunaiset. Kirkkokahvit.

Itsenäisyyspäivän jumalanpalvelus ja seppeltenlasku sankarihaudoille la 6.12. klo 10 Pusulan kirkossa. Mukana Mieslaulajat, joht. Hannele Solala. Lippukulkue ja seppelpartio sankarihaudoille. Kirkkokahvit.

Itsenäisyyspäivän jumalanpalvelus ja seppeltenlasku sankarihaudoille la 6.12. klo 13 Kärkölen kirkossa. Kirkkokahvit kylätalolla.

Messu, talven rippikouluryhmän aloitusmessu su 14.12. klo 12.

Jouluaaton hartaus ke 24.12. klo 14 Kärkölen kirkossa.

Jouluaaton hartaus ke 24.12. klo 16 Pusulan kirkossa.

Jouluaamun sanajumalanpalvelus to 25.12. klo 8 Pusulan kirkossa.

Tapaninpäivän enkelikirkko pe 26.12. klo 14 Pusulan kirkossa.

LAPSILLE

Lapsiparkki ma 1.12. klo 16.30–19 seurakuntatalolla, iltapuurotarjoilu, ilmoittautuminen 040 779 9370/Sari.
Lasten joulukirkko pe 12.12. klo 10.
Jouluaaskartelu to 18.12. klo 16.30 seurakuntatalon päiväkerhotiloissa.
Lasten joululaulut to 18.12. klo 18 seurakuntatalolla.
Kevätkauden startti-ilta perheille ma 5.1.2026 klo 17–19 srk-talolla.

MUSIIKIN YSTÄVILLE

Netta Skog ja Nina Tapio: Toiveena joulu -konsertti ke 10.12. klo 19 Pusulan kirkossa. Vapaa pääsy, ohj. 20 €.
Kauneimmat joululaulut su 7.12. klo 14 Kärkölen kylätalossa. Mukana Perttu Gustafsson.
Kauneimmat joululaulut ke 17.12. klo 18 Iltaruskon palvelukeskuksessa. Mukana Laulunaiset
Kauneimmat joululaulut su 21.12. klo 15 Pusulan kirkossa. Laulunaiset ja Lapsikuoro.

JOULUPOUTI

Joulupuoti avoinna pe 28.11. klo 16–19 ja la 29.11. klo 10–14 Pusulan seurakuntatoimistolla diakoniatyön hyväksi. Tarjolla glögiä. Myytävänä käsitöitä ja leivonnaisia. Arpajaiset.

SVENSK VERKSAMHET

GUDSTJÄNSTER

Första advents högmässa sö 30.11 kl. 13 i Lojo S:t Lars kyrka. Efter högmässan grötfest i Åsvalla. Kyrktaxi.

Självständighetsdagens tvåspråkiga gudstjänst lö 6.12 kl. 11 i Virkby kyrka. Kransnedläggning vid hjältegravarna. Kyrkkaffe, kyrktaxi. Saario ja Laurin Miehet.

Högmässa med de vackraste julsångerna sö 21.12 kl.13 i Virkby kyrka. Kyrktaxi, kyrkkaffe.

Familjejulbön ons 24.12 kl. 14 i Lojo S:t Lars kyrka.

Julbön ons 24.12. kl. 15.30 i Virkby kyrka.

Julmorgonens gudstjänst to 25.12 kl. 9 i Lojo S:t Lars kyrka.

Trettondagens högmässa ti 6.1 kl. 13 i ViKyrktaxi, kyrkkaffe.

VERKSAMHET

Lucia kröning och de vackraste julsångerna lö 13.12 kl. 14 i Lojo S:t Lars kyrka.

Samling för daglediga ti 9.12 kl. 13.30 i Virkby kyrka

Kyrktaxi sköts av taxibolaget Pekpin Oy. Beställning av taxi till en gudstjänst bör göras på fredag och till Samling för daglediga på måndag. Telefonnumret till taxin är 040 500 9635. Taxin kostar 5 € tur och retur.

YHTEISIÄ MENOJA

KEVÄÄLLÄ TULOSSA:

Lupa tuntea -kритoryhmässä käsitellään tunteita turvallisessa ilmapiirissä koulutettujen vertaisohjaajien johdolla. Työskentely tapahtuu Mirja Sinkkosen ja Paula Tähtisen Lupa tuntea -kirjan pohjalta. Kirjan voi myös lainata kirjastosta tai seurakunnasta. Ryhmään tulevat haastatellaan.

Ilmoittaudu viim. 15.12. krista.kallio@evl.fi, 050 554 8835.

SAMMATISSA

KIRKKOON

Messu su klo 10 Sammatin kirkossa. 7.12. ei messua.

Ensimmäisen adventtisunnuntain messu su 30.11. klo 10. Tervetuloa juhlimaan uutta kirkkovuotta ja laulamaan Hoosiannaa!

Itsenäisyyspäivän ehtoollishartaus ja seppeltenlasku la 6.12. klo 10.

Aattohartaudet ke 24.12. klo 14 ja klo 15.

Jouluaamun messu to 25.12. klo 8.

MUSIIKIN YSTÄVILLE

Kauneimmat joululaulut su 14.12. klo 16 Sammatin kirkossa. Tervetuloa laulamaan yhdessä joulua sydämiin!

Valoa kohti – Kamarikuoro Soi: konsertti pe 5.12. klo 18 Sammatin kirkossa. Tule kuuntelemaan adventin, siis joulun odotuksen ajan musiik-

KARJALOHJALLA

KIRKKOON

Messu su klo 12 Karjalohjan kirkossa. 7.12. ei messua.

Ensimmäisen adventtisunnuntain messu su 30.11. klo 12. Tervetuloa juhlimaan uutta kirkkovuotta ja laulamaan Hoosiannaa!

Itsenäisyyspäivän ehtoollishartaus la 6.12. klo 12 Karjalohjan kirkossa. Seppeltenlasku ja kirkkokahvit.

Aattohartaus ke 24.12. klo 13 Karjalohjan kirkossa.

Jouluaamun messu to 25.12. klo 10 Karjalohjan kirkossa.

MUSIIKIN YSTÄVILLE

Kauneimmat joululaulut su 21.12. klo 16 kirkossa. Tule laulamaan yhdessä joulua sydämiin!

KOULULAISILLE

Kouluikäisten kerhot. Ilmoittautuminen kevään kerhoihin alkaa 16.12. lohjanseurakunta.fi/tule-mukaan/koululaiset.

KAIKKI TAPAHTUMAT JA TOIMINTA:
www.lohjanseurakunta.fi.
Seuraathan meitä myös somessa!

Karjalohjan suntio Sirkka Myllys on päättämässä työvuosiaan, joihin mahtuu sekä pilvisiä että aurinkoisia päiviä. – Parasta on ollut työn monipuolisuus ja seurakuntalaisten tuki. Ihmisiä tulee ikävä, hän sanoo.

Ihmisiä tulee ikävä

Teksti: Liisa MANTERE
Kuva: Studio RANTA

Tulin Karjalohjalle vuonna 1983 tuuraamaan siivoojaa kuu-kaudeksi, ja sillä tiellä olen. Tein suntion sijaisuuksia ja opiskelin ammattiin kursseilla. **Heikki Linnavirta** tuli tänne papiksi vuonna 1988 ja alkoi kysellä, että etkös tulisi suntioksi. En ole katunut."

Kirkonmäellä seisoj silloin mustunut raunio. Varhain aamulla 21. syyskuuta 1970 salama oli syyttänyt vuonna 1860 valmistuneen kirkon puisen kellotornin, siitä tuli levisi kirkkoon ja tuhosi sen.

Papit vaihtuivat vuosittain. Tunnelma oli lamaantunut. Moderni seurakuntakeskus, niin kutsuttu Lasikirkko, kohosi raunion viereen.

Seurakuntalaiset halusivat rakentaa vanhan kirkkonsa uudelleen. Rahaa kerättiin, pidettiin talkoita. Kirkkoherra Heikki Linnavirta organisoivat toimintaa. Vaikuttava kirkko saatiin taas käyttöön. Se oli mahtava saavutus pieneltä seurakunnalta.

"**Heikki Orama** tuli kanttoriksi vuonna 1990. Hänellä oli laajat kontaktit ja hän alkoi järjestää isoja konsertteja. Kirkko oli tupaten täynnä", Myllys muistelee.

Kumpikin Heikki, Linnavirta ja Orama, toimi täällä pitkään. Muuten työkaverit ovat vaihtuneet. Minun aikaani on mahtunut toistakymmentä pappia ja diakonia ja neljä tai viisi kanttoria.

Konsertit jatkuvat, ja musiikki kuuluu Sirkka Myllyksen elämän tärkeisiin asioihin.

Vuoden 2013 alusta Lohjan seurakuntaan liittyminen toi muutoksia,

jotka kuitenkin enimmäkseen ovat helpottaneet suntion työtä. Kiinteistönhoito, hautausmaan hoito ja siivous sujuvat helpommin, kun on enemmän ihmisiä tekemässä, Myllys toteaa.

Oli myös vaikeita aikoja. Toimeliaisuuden vuosia seurasi uupumuksen ja ristiriitojen aika. Siitä kuitenkin selvittiin yhteen hiileen puhaltamalla, Sirkka Myllys muistelee.

Korona sulki kirkon ovet. Se näkyi tänäkin päivänä.

"Iloisia perhejuhlia, ristiäisiä ja häitä, ei järjestetä enää kirkossa yhtä paljon kuin ennen. Niistä olen iloinut. On hienoa nähdä, kun perheet tulevat ja istuvat kirkon penkissä josakin konsertissa tai jouluna."

"Vanhat alkavat väsyä, eivätkä jaksa tulla. Keski-ikäisiä ei näy. Nuorille kirkko on vieras. Olen miettinyt, miksi ihmiset eivät tule kirkkoon, enkä löydä vastausta."

Myös kirkkokahvien määrä on vähentynyt huomattavasti, ja niitä on nyt vain harvakseltaan. Ne tarjosivat seurakuntalaisille hetken yhdessä oloa.

"Kerran kuussa meillä on seurakuntatalolla Evästä arkeen -ruokailu, johon olen itse valmistanut ruuan. Olen kiitollinen, että kävijöitä on riittänyt ihan mukavasti, mutta vielä on tyhjiäkin tuoleja", Sirkka Myllys sanoo.

Toivon terveyttä ja iloa

"Olen seissyt tämän kirkon ovella toivottamassa ihmisiä tervetulleeksi niin kauan, että jokseenkin kaikki

karjalohjalaiset minut tuntevat. Nyt kun lähdän, ei tähän virkaani palkata uutta. Kun ihmiset vaihtuvat koko ajan, ei enää synny samaa suhdetta", Sirkka Myllys miettii.

Yleensä ei haastatteluihin liity toimittajan omia ajatuksia, mutta nyt on sen paikka. Itse muistan appivanhempieni ja mieheni hautajaisten järjestelyt. Miten suurta tukea pienen seurakunnan työntekijöiltä sai. Miten suntio sanoi, että jos tulee kysyttävää, soita milloin vain. Jos seurakuntalaiset ovat tukeneet suntiota, hänkin on tukenut seurakuntalaisia.

"Sepä se juuri on, se elämän rikkaus: läsnäolo ja rinnalla kulkeminen. Kun tuntee ihmiset, kulkee myös siinä rinnalla", Sirkka Myllys sanoo.

Se on suurin lahja, jonka voi toiselle antaa.

"Ei ole aina helppoa kohdata ihmisiä surussa. Pitää koota itsensä, että pystyy kohtaamaan heitä oikealla tavalla. Että pystyy kuuntelemaan ja olemaan läsnä. Siihen olen pyrkinyt."

"Tulee ikävä seurakuntalaisia, hirveä ikävä."

Lasikirkon lasiseinä avautuu kauanteille Puujärvelle. Syksyisellä järvelä kulkee kanootillaan yksinäinen meloja.

"Usein katselen tätä näkymää het-

ken ennen kuin aloitan työt, ja sitten on taas virtaa", Sirkka Myllys sanoo.

Hän on rakkaudella hoitanut Lasikirkon isoja viherkasveja, jotka nyt on viety pois, koska ne saattavat aiheuttaa jollekin terveysongelmia. Iso sali näyttää autiolta.

"Jään asumaan kotiini kirkon lähellä. Mielelläni jatkan tarvittaessa työtäni", Sirkka Myllys kertoo.

"Pitää opetella eläkeläiseksi. Mieheni sanoo, että on oltava päivärtymi. Hän nousee aikaisin ja menee verstaalleen."

Tytär ja poika asuvat muualla. Mummun silmäteriä on 13-vuotias tyttärentytär Jasmin.

"Oikeasti en ole vielä keksinyt, mitä harrastan eläkkeellä. Lenkkeilyä ainakin jatkan. Marras-joulukuun olla möllötän vaan. Marraskuun puolivälin jälkeen lähdän perinteiselle Teneriffan retkelle ja käyn Santa Cruzin katedraalissa. On sykähdyttävä näky, kun paikalliset tulevat sinne kesken arkisten kiireidensä."

"Eläkevuosilta odotan terveyttä. Ja iloa. Miten sitä löytää, siinäpä se ongelma onkin. Voi olla, että menee sitä etsiessä koko loppuelämä!"

Ajatuksia ennen alttaria

Kirjoitan tätä noin kuukautta ennen vihkipäivääni. Kihloissa olemme olleet puolitoista vuotta.

Mitä odotan tältä avioliitolta? Pysyvyyttä ja rauhallista elämää. Lastensaaminen ja kasvattaminen olivat olennainen osa edellisiä avioliittojani. Niissäkin minun oli tarkoitus elää loppuelämäni, mutta toivottavasti tämä kolmas kerta toden sanoo. Nyt 54-vuotiaana näkökulmani lienee syvempi kuin nuorena.

Avioliitto on paljon pysyvämpi parisuhteen muoto kuin avioliitto tai seurustelu. Käytännössä avioliiton päättymiseen kuuluu vähintään puoli vuotta, kun taas avioliitto päättyy vaikka tekstiviestillä.

Avioliittoon vihkiminen on odotusten täyttymispiste ja siksi siihen satsataan paljon. Jotkut pitävät oikein teemahäitä. Kuuluisiko kysyä: Mikä teema häissäsi tällä kertaa on? Mielestäni häissä on ihan tarpeeksi teemaa ilman jotain merirosvo- tai viikinkiteemaakin. Nimittäin hänen teema on avioliittoon vihkiminen.

Olin kerran vieraana avioliittoon vihkimisessä, joka oli maistraatissa. Pappina olen siunannut monta avioliittoa, jotka on jo aikaisemmin solmittu maistraatissa. Avioliiton siunaaminen sisältää Jumalan siunauksen välittämisen, esirukoukset, raamatunluvun sekä virren tai hengellisen laulun. Kirkollinen avioliittoon vihkiminen sisältää nämä kaikki ja lisäksi juridisen puolen eli saman kuin maistraatissa.

Kristillinen avioliittoon vihkiminen sisältää Jumalan siunauksen, eli Jumala vaikuttaa hyvillä tavoilla vihkiparin elämään. Miksi sitten on paljon

huonoja avioliittoja, jotka päättyvät avioeroon? Mielestäni eroon johtavat yleensä ihmisen virheet: esimerkiksi ei ole osattu noudattaa Jeesuksen ohjeita ”Tee toiselle, mitä haluat itsellesi tehtävän” ja ”Rakastakaa toisianne”. Eli vika ei ole avioliittoinstituutiossa vaan sen käyttäjissä.

Toisaalta monet ovat menneet naimisiin tuntematta puolisoaan kunnolla. Usein avioliiton korkea vaikeusaste johtuu puolisoitten puuttuvasta elämäkokemuksesta eli nuoruudesta. Monet loppuelämää koskevat päätökset tehdään nuorina, kuten uranvalinta ja avioliiton solmiminen yleensä.

Kerran kysyin vanhuksilta, kykeneekö heidän iässään tekemään oikeita loppuelämää koskevia päätöksiä. Osa arveli jo pystyvänsä, mutta yksi yli 70-vuotias sanoi: ”Ei vielä mitenkään.” Uranvalintaa ei voi jättää eläkeiässä tehtäväksi, joten pitää hyväksyä, että virhepäätöksiä tehdään ja ammatteja vaihdetaan. Samoin on avioliittojen suhteen. Pitää hyväksyä oma epätäydellisyys.

Emme aio viettää prinsessahäitä, eikä vihkikirkkomme ole kansallisromanttinen puukirkko vaan moderni ja betonibrutalistinen Tapiolan kirkko. Vihkikirkon sijainti on valittu sen mukaan, että suurin osa vieraistamme asuu pääkaupunkiseudulla. Sekin on meillä käytännöllistä, että kumpikaan ei vaihda sukunimeään.

Meidän häissämme tärkeimpiä asioita ovat käytännöllisyys ja Jumalan siunaus.

Matti PIRHONEN

kuva: Studio RANTA

TOIMISTOASIA

KAIKKI YHTEYSTIEDOT:

lohjanseurakunta.fi/yhteystiedot

SEURAKUNTOIMISTO

Laurinkatu 40, 08100 Lohja

Seurakuntatoimistosta saat tietoa

- papin ja kanttorin varaamisesta toimituksiin
- tilojen vuokraamisesta
- perhejuhlien ja hautajaisten käytännön järjestelyistä
- hautapaikoista sekä hautaukseen ja haudan hoitoon liittyvistä asioista.

Avoinna ma–ke klo 9–12

Puhelinpalvelu p. 019 328 41

ma–to klo 9.30–12 ja 13–14.30

lohja.seurakuntatoimisto@evl.fi

**ÄLÄ EPÄRÖI OTTAA YHTEYTTÄ!
PALVELEMME MIELELLÄMME!**

ESPOON ALUEKESKUSREKISTERI

Espoon aluekeskusrekisteristä tilataan

- virkatodistukset
- sukuselvitykset
- sukututkimukset
- avioliiton esteiden tutkinta.

Puhelinpalvelu p. 09 8050 2600

ma–ti klo 9–15, ke–to klo 9–12

keskusrekisteri.espoo@evl.fi

Lisätietoja:

espoonseurakunnat.fi/

info-ja-asiointi

www.sanaris.fi/laadinta Teemu Pallonen, toteutus Heli Kärkkäinen

Ratkaisu: www.lohjanseurakunta.fi/lohkare. Ristikon valokuvat Urpu Sarlin, Jesse Kainulainen ja Atte Tenkanen.

ERÄÄNÄ YÖNÄ

Sillä seudulla oli paimenia yöllä ulkona vartioimassa laumaansa. Herran enkeli tuli heidän luokseen, ja Herran kirkkaus ympäröi heidät.

He pelästyivät pahoin, mutta enkeli sanoi heille: "Älkää pelätkö. Minä ilmoitan teille suuren ilouutisen, joka koskee koko kansaa. Daavidin kaupungissa on tänään syntynyt teille Pelastaja. Hän on Kristus, Herra. Tunnistatte lapsen siitä, että hän makaa kankaaseen kapaloituna heinien päällä kaukalossa."

Äkkiä enkelin seuraksi ilmestyi valtava taivaallinen sotajoukko, joka ylisti Jumalaa:

*"Kunnia korkeuksien Jumalalle
ja rauha maan päällä ihmisille,
joita hän rakastaa."*

Kun enkelit olivat palanneet taivaaseen, paimenet sanoivat toisilleen: "Lähdetään heti Betlehemiin katsomaan, mitä siellä on tapahtunut ja mistä Herra on meille ilmoittanut."

He lähtivät kiireesti ja löysivät Marian, Joosefin ja vauvan, joka makasi kaukalossa heinien päällä. Tämän nähdessään he kertoivat, mitä heille oli lapsesta sanottu.

Kaikki kuulijat olivat ihmeissään paimenien puheista, mutta Maria painoi kaiken sydämeensä ja yritti ymmärtää, miten asiat liittyivät toisiinsa.

Paimenet lähtivät takaisin kiittäen ja ylistäen Jumalaa siitä, mitä olivat kuulleet ja nähneet. Kaikki oli ollut juuri niin kuin heille oli sanottu.

Katkelma jouluevankeliumista UT2020-käännöksen mukaan. Luukkaan evankeliumi 2:8–20

Kuuntele koko joulukertomus *Krista Kososen* lukemana Yle Arenasta. bit.ly/joulukertomus tai skanna QR-koodi:

JOULUYÖ, JONKA MUISTAT

Millainen oli jouluyö,
joka jäi muistosihi?
Haluaisitko jakaa muistosi?

Lähetettyjen muistojen pohjalta teemme videon jouluyöstä ja sen moninaisista tunnelmista. Video julkaistaan 22.12. alkavalla viikolla seurakunnan some-kanavilla ja verkkosivuilla.

Muistoja kerätään nimettöminä osoitteessa bit.ly/joulumuisto. Pääset kyselyyn myös skannaamalla alla olevan QR-koodin. Kysely on avoinna 8.12. saakka.

MUSIIKKI TUO TUNNELMAN

KONSERTIT

Rajaton Joulu su 23.11. klo 18 Pyhän Laurin kirkossa.
Oi jouluyö -konsertti ma 24.11. klo 18 Pyhän Laurin kirkossa.
Kari ja Leino Haapala la 29.11. klo 16 Virkkalan kirkossa.
Adventtikonsertti la 29.11. klo 16 Nummen kirkossa.
Pyhä yö -joulukonsertti ma 1.12. klo 19 Pyhän Laurin kirkossa.
Lohjan Miehet, Larte pe 5.12. klo 18 Pyhän Laurin kirkossa.
Kamarikuoro Soi pe 5.12. klo 18 Sammatin kirkossa.
Seeli Toivio su 7.12. klo 18 Pyhän Laurin kirkossa.
Netta Skog ja Nina Tapio ke 10.12. klo 19 Pusulan kirkossa.
Tähtien joulu -konsertti ma 15.12. klo 18 Pyhän Laurin kirkossa.
Lohjan laulupäivien konsertti ti 6.1. klo 18 Pyhän Laurin kirkko.
Ks. konserttien tarkemmat tiedot s. 20–24 alueittain.

KAUNEIMMAT JOULULAULUT

Tervetuloa laulamaan. Kaikki tilaisuudet löytyvät s. 22.

